

*Володимир ОСТАПЧУК,
заступник начальника управління
правового та методичного забезпечення
Генеральної прокуратури України,
державний радник юстиції 3 класу*

ЩОДО СУТНОСТІ І ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ ЯК СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ ТА ПОРЯДКУ ДОСТУПУ ДО НЕЇ

Ключові слова: публічна служба; служба в органах прокуратури; спеціалізована професійна підготовка; доступ до служби; конкурсні засади та випробування.

Упродовж всіх майже двадцяти років існування прокуратури незалежної України не вщухає полеміка навколо двох питань – щодо її місця в системі (структурі) органів державної влади, функцій та правової сутності служби в органах прокуратури.

Правова природа служби в органах прокуратури належно не врегульована у Законі України «Про прокуратуру» 1991 року. Прийняття у 1993 році Закону України «Про державну службу» ситуації не змінило. У прокурорському середовищі зародилися сумніви щодо того, чи взагалі належать працівники прокуратури до державних службовців. Особливо гостро це питання поставало у період щорічного декларування доходів, коли управлінню правового забезпечення разом із кадровим підрозділом навіть доводилось готувати відповідні роз'яснення та висновки на основі рішень Конституційного Суду України, Закону України «Про боротьбу з корупцією» тощо. Одного визначення в Законі України «Про державну службу» стосовно того, що державна служба – це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів [1], не вистачало.

Проблеми з недостатньою визначеністю правової сутності прокурорської служби за-

лишилися і після прийняття Конституції України 1996 року, у якій загальні питання державної служби хоч і отримали певне конституційне врегулювання, але досить вузько.

Між тим в останні роки досить переконливими є обґрунтування науковців щодо віднесення служби у прокуратурі до спеціалізованої державної служби [2, 48]. Вони базуються на тому, що прокурорська служба покликана забезпечувати діяльність держави в окремій, конкретно визначеній Законом України «Про прокуратуру» сфері, яким також визначається правовий статус прокурорів, їхніх заступників, помічників та слідчих прокуратури.

У 2005 році з прийняттям Кодексу адміністративного судочинства України (КАС України) вперше на законодавчому рівні службу в органах прокуратури віднесено до державної служби. До речі, у цьому законодавчому акті також уперше, за прикладом більшості європейських країн, почав застосовуватися термін «публічна служба». Кодексом визначено, що публічна служба – це діяльність на державних публічних посадах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (не військова) служба, дипломатична служба, інша державна служба, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування [3, 4, 5]. Відтоді розпочинається принципово нове процесу-

ально-правове регулювання відносин, пов'язаних із проходженням служби в органах прокуратури як спеціалізованої публічної (державної) служби.

Проте, як впливає з матеріального права, ці правовідносини не отримали належного законодавчого унормування й надалі, незважаючи на наявність відправних конституційних засад та наукових обґрунтувань щодо конституційно визначеної його необхідності (І.Є. Марочкін, А.В. Пшонка, М.К. Якимчук, В.В. Сухонос та інші).

Адже у п. 14 ч. 1 ст. 92 Конституції України встановлено, що організація і діяльність прокуратури визначаються виключно законами України. Власне факт наявності такої конституційної норми свідчить як про значимість цього державного органу, так і необхідність прокуратурі, яка за конституційним статусом і функціями покликана забезпечувати нагляд за додержанням законів у державі, самій бути організованою та діяти лише на основі встановлених законом принципів, підстав і порядку.

Зазначене у тому числі (а можливо, насамперед) має стосуватися необхідності врегулювання на законодавчому рівні відносин, пов'язаних із проходженням служби в органах прокуратури. Саме вони охоплюються конституційним поняттям «організація прокуратури». Його слід розуміти як організацію прокурорської системи як такої, її внутрішнього порядку, що має ґрунтуватися на встановлених законом засадах, принципах та відносинах.

Чинним Законом України «Про прокуратуру» питання організації прокуратури врегульовано, м'яко кажучи, недостатньо. Відповідні норми не систематизовано, інколи включено до тих статей, які переважно стосуються організації не прокуратури, а її діяльності. Наприклад, у ст. 6 Закону, якою встановлюються принципи організації й діяльності прокуратури, викладено і норму про те, що її працівники не можуть належати до будь-яких політичних партій чи рухів, у той час як про це, на мій погляд, мало б зазначитись у розділі «Кадри органів прокуратури». Повноваження Генерального прокурора України щодо призначення працівників прокуратури також доцільніше було б

розмістити не у розділі «Система, структура і організація діяльності органів прокуратури», а в тому ж таки «кадровому» розділі, в одній статті якого слід виписати повноваження прокурорів усіх рівнів: від Генерального прокурора України до районного, по призначенню і звільненню з посад як публічної служби, так і забезпечувального персоналу.

Загалом розділ «Кадри органів прокуратури» врегульовує невелику частину правовідносин, пов'язаних із проходженням служби в органах прокуратури, і особливо доступом до неї. Цим пояснюється наявність значної кількості відомчих нормативних документів – положень, інструкцій та навіть вказівок Генерального прокурора України. Частина цих відносин на сьогодні регулюються трудовим законодавством та Законом України «Про державну службу», інші, зокрема такі, як питання підготовки кадрів, кадрового резерву, дисциплінарної відповідальності тощо, на законодавчому рівні залишаються не врегульованими, у той час як в п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України встановлено, що діяння, які є дисциплінарними порушеннями, та відповідальність за них також визначаються виключно законами.

Зазначене обумовлює не лише складнощі в організації роботи з кадрами, а й може мати юридичні наслідки. Прокуратура у цьому відношенні є досить уразливою. Адже для того, щоб забезпечувати ефективне виконання визначених Конституцією України функцій, сама прокурорська система має бути організованою і діяти лише в правовому полі на основі законодавчо визначених норм, як того й вимагає Основний Закон України.

Останнім часом поширюється думка про те, що питання служби в органах прокуратури слід унормувати окремим Законом України «Про проходження служби в органах прокуратури». Таким чином, у двох законах буде виписано конституційне поняття «організація прокуратури». Однак, на мій погляд, доцільніше буде в новому Законі України «Про прокуратуру» створити окремий розділ «Служба в органах прокуратури», де якомога повніше врегулювати всі питання, про які вже йшлося [6, 7] та йтиметься далі.

У зазначеному розділі Закону вбачаю за необхідне насамперед окремою нормою дати визначення служби в органах прокуратури як спеціалізованої публічної служби з виконання визначених Конституцією України функцій держави та статусу прокурорсько-слідчого працівника як публічного (державного) службовця з відповідними обов'язками.

Одним із головних завдань удосконалення правового регулювання служби в органах прокуратури є необхідність регламентації законом процедур до її доступу, починаючи з підготовки кадрів.

Упродовж багатьох десятиліть кадровий склад органів прокуратури поновлюється переважно за рахунок випускників так званих базових юридичних ВНЗ. Проте дане питання нормативно не врегульоване і, як наслідок, на практиці в організації роботи з добору і підготовки кадрів виникає чимало проблем. Беручи до уваги перенасиченість ринку праці юристами, дедалі частіше доводиться відповідати на запити щодо причин відмови у доступі до служби в органах прокуратури з огляду на конституційні гарантії рівних можливостей доступу до професії та роду трудової діяльності (ст. 43 Конституції України).

Крім того, такою ж багаторічною і перевіреною часом є практика відбору претендентів (абітурієнтів) для вступу до базових юридичних ВНЗ за рекомендаціями органів прокуратури. Правовідносини, що виникають при цьому між прокуратурою, вищим навчальним закладом, претендентом на навчання, а потім студентом, лише певною мірою регулюються відомчими документами та договорами між Генеральною прокуратурою України та ВНЗ.

Для того, щоб перевести все коло питань, пов'язаних із підготовкою спеціалістів для органів прокуратури, у належну правову площину, вбачається за необхідне закріпити певні положення у Законі «Про прокуратуру». Про таку необхідність наголошує, зокрема, М.К. Якимчук, зауважуючи, що у випадку збереження в Україні практики надання рекомендацій на навчання прокуратурами обласного рівня, доцільною видається розробка нормативно-правового акта, яким було б чітко врегульовано порядок надання

таких рекомендацій [8]. У Росії, наприклад, проблему навколо цих питань частково усуває наявність у нормі Закону РФ «Про прокуратуру Російської Федерації» (ч. 4 ст. 40.1) [9], яка встановлює вимоги претендентів на посади прокурорів і слідчих, поняття «особи, які навчаються за юридичною спеціальністю в навчальних закладах вищої професійної освіти з оплатою навчання Генеральною прокуратурою Російської Федерації». Незважаючи на те, що в Україні оплату підготовки майбутніх прокурорів у ВНЗ здійснює не Генеральна прокуратура, а держава шляхом розміщення державного замовлення, необхідність в упорядкуванні даного питання є, вона нагальна й очевидна. До Закону потрібно ввести поняття спеціалізованої професійної підготовки. Понад те, на практиці нині така спеціалізація уже існує (навіть якщо вона не зовсім відповідає потребам відомства). У Національному університеті «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» майбутні претенденти на службу в органах прокуратури навчаються в Інституті підготовки кадрів для органів прокуратури, в Національному університеті «Одеська юридична академія» – в Інституті прокуратури і слідства. І, тим більше, такий термін відповідає напряму підготовки кадрів у Національній академії прокуратури України.

З огляду на викладене у статті Закону України «Про прокуратуру» (нинішня 46) пропонується після частини першої, яка встановлює загальні вимоги до прокурора, окремою частиною виписати норму про те, що прийняття на службу в органи прокуратури на посади помічників міських, районних і прирівняних до них прокурорів та слідчих проводиться переважно з числа осіб, які рекомендовані на навчання органами прокуратури та здобули вищу юридичну освіту за спеціалізованими професійними програмами. Порядок добору і направлення на навчання та відносини з вищими юридичними навчальними закладами, які здійснюють спеціалізовану підготовку фахівців для органів прокуратури, визначаються Генеральним прокурором України.

Доцільність у такому правовому унормуванні відносин підготовки спеціалістів для публічної служби в органах прокуратури

обумовлена багатьма чинниками. Насамперед логічним є те, що прокуратура як державний орган зі своїми специфічними функціями комплектуватиметься фахівцями, які отримали освіту за рахунок саме держави і в провідних державних ВНЗ, а не на комерційній основі у приватних вищих навчальних закладах. Для європейських країн такий підхід є давно визначеним і однозначним. Заінтересовані у цьому і базові ВНЗ в питанні щодо працевлаштування випускників, підготовка яких здійснюється за державним замовленням.

Принагідно зазначу, що стосовно доцільності збереження існуючої практики відбору та надання прокуратурами обласного рівня рекомендацій на навчання у базових юридичних ВНЗ і Національній академії прокуратури України останнім часом існують різні думки. Як на мене, то багаторічна, у тому числі і новітня практика існування такої первинної форми відбору для підготовки майбутніх працівників прокуратури та реалії нашого сьогодення свідчать про необхідність її збереження. Основним і, як видається, досить переконливим аргументом на користь такої позиції є те, що збереженням буде територіальний принцип прийому на навчання до базових ВНЗ і подальшого розподілу. Саме це є і залишається запорукою стабільності кадрів у прокуратурах сільської місцевості, по суті, всіх регіонів. Адже п'ять останніх років Генеральний прокурор України, спрямовуючи прокурорам обласного рівня завдання з відбору абітурієнтів, вимагає, щоб не менше двох третин їх було з поза меж обласних центрів – сільських регіонів. Як результат, за повідомленнями ВНЗ, наприклад, у 2009–2010 роках прийнято на навчання до Національного університету «Одеська юридична академія» майже 70 відсотків мешканців сільської місцевості і райцентрів та до Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» – 65 відсотків. Тому більш вірогідним буде повернення цієї категорії на роботу до відповідних, у тому числі віддалених, регіонів.

Якщо ж відмовитися від зазначених підходів, тоді до ВНЗ на спеціалізовану підготовку працівників для прокуратури вступатимуть переважно мешканці обласних центрів. Причина відома: рівень знань за

шкільною програмою у них, без сумніву, вищий. Тому і результати незалежного тестування будуть кращими. Але після закінчення той, хто народився і виріс в обласному центрі (як кажуть, у місті – на асфальті), якщо і погодиться поїхати на роботу у районну прокуратуру, то надовго там не затримається, щонайбільше рік-півтора. За таких обставин кадрової стабільності у віддалених районах очікувати не доводиться. Для районного прокурора буде так – отримав спеціаліста, навчив, атестував і чекай іншого. Та й прокурора району для «депресивних регіонів» буде складно підібрати. При всьому цьому слід ураховувати дедалі більш складні проблеми з житлом у райцентрах і необхідність його найму при півторатисячній зарплаті.

Понад 40 років, ще з часів союзної держави, існує інститут стажування в органах прокуратури. Весь цей час, аж до 2009 року, він мав адаптаційну функцію для молодих спеціалістів, які приходили на роботу в прокуратуру відразу після закінчення вищих навчальних закладів. Його завдання полягало у створенні необхідних умов для якомога швидшого набуття молодим працівником відповідних навичок і практичного досвіду з метою повноцінного самостійного виконання службових обов'язків на посаді помічника міськрайпрокурора чи слідчого. Засобами й умовами цього були: закріплення керівника стажування (як правило, прокурора) для постійного контролю та допомоги; наставництво одного з найдосвідченіших працівників; поступове планове знайомство і виконання з допомогою керівника та наставника обов'язків з усіх напрямів наглядової роботи і слідства; постійний контроль за проходженням стажування працівників кадрового підрозділу. Завершувалось стажування рішенням атестаційної комісії про підготовленість до самостійної роботи на посаді помічника прокурора чи слідчого і відповідність посаді. Через постійний дефіцит кадрів питання про невідповідність, по суті, не поставало. В окремих випадках, не атестувавши працівника, продовжували строк його стажування навіть за меж встановленого законом річного терміну.

Так тривало до 2009 року. Після затвердження 30 грудня 2009 року наказом Генерального прокурора України № 80 Положення про порядок стажування в органах прокуратури (Положення) інститут стажування зазнав суттєвої трансформації. Тепер його завдання полягає не лише у підготовці фахівців до самостійної роботи, а й перевірки у ході стажування ділових і моральних якостей претендентів на роботу у прокуратурі. Загалом метою і завданням стажування відповідно до п. 1.2 ч. 1 Положення визначено таке:

- комплектування кадрового складу органів прокуратури фахівцями, які за своїми професійними, діловими та моральними якостями і станом здоров'я найбільш придатні до виконання службових обов'язків прокурорів і слідчих;
- перевірка професійного рівня, ділових та моральних якостей претендентів на роботу в органах прокуратури;
- підготовка фахівців-стажистів до самостійної роботи на посадах помічника прокурора чи слідчого прокуратури, забезпечення оволодіння ними навиками прокурорсько-слідчої діяльності;
- запобігання помилкам і можливим проявам суб'єктивізму в доборі кадрів, іншим прорахункам у роботі з кадрового забезпечення;
- підвищення престижу служби в прокуратурі та її авторитету в суспільстві;
- забезпечення відповідності сучасним вимогам порядку доступу до публічної служби в органах прокуратури.

Як видно, крім усього, у відомчій нормативній базі прокуратури вжито визначене Кодексом адміністративного судочинства України поняття публічної служби в органах прокуратури.

Обраний шлях загалом схвально сприйнятий прокурорами обласного рівня. Що ж до його практичного застосування, то вже зараз можна говорити про певні позитивні результати. З 480 претендентів на прокурорсько-слідчі посади із числа випускників базових юридичних ВНЗ, які були допущені і брали участь у відборі на стажування у липні–серпні 2010 року, не прийнято на стажування понад 100 осіб, або майже кожен

п'ятий. А з 70 тих, хто здобув освіту поза межами базових ВНЗ, до стажування допущено лише 10 (кожен сьомий).

Такі результати першого етапу добору на стажування. У липні–серпні поточного року атестаційні комісії підбіють підсумок другого етапу – за результатами річного стажування визначають, хто за професійними, діловими і моральними якостями відповідає посаді помічника прокурора чи слідчого, а хто підлягає звільненню по закінченні строкової трудової угоди.

Отже, якщо вважати зазначені засади добору на службу в органи прокуратури такими, що пройшли випробування багаторічною практикою і є ефективними, варто проаналізувати питання, чи є вони по суті конкурсними, адже це один із обов'язкових принципів вітчизняного та європейського законодавства про порядок доступу до публічної служби.

Правове регулювання конкурсної процедури в європейських державах надто різноманітне. За ступенями доступу кандидатів конкурси проводять відкриті, закриті та змішані. Щодо стадій кар'єри – на проходження підготовчої служби, на призначення безпосередньо на посаду (постійну) та на підвищення за посадою. За юридичними наслідками – з виникненням лише права на зайняття посади публічної служби та права на зайняття конкретної посади.

За змістом конкурсної процедури – конкурси на базі документів, за результатами складання іспитів та змішані (з елементами обох названих вище процедур) [10].

Враховуючи зазначене, процедуру стажування можна вважати конкурсною щодо первинного заміщення посад в органах прокуратури України. При цьому, беручи до уваги її доцільність і переваги, слід зважати на такі важливі чинники, як багаторічний досвід використання даного інституту з метою підготовки претендентів до самостійної роботи та наявність практики використання як засобу перевірки професіоналізму, ділових і моральних якостей.

Для вказаної процедури найбільш характерні наступні видові ознаки конкурсних засад:

1) за ступенем допуску кандидатів конкурс у цьому випадку є закритим. Такий висновок ґрунтується на тому, що відбір на стажування проводиться передусім серед випускників базових вищих юридичних навчальних закладів та юридичних факультетів, яких рекомендовано органами прокуратури на навчання (п. 2.2 ч. 2 Положення).

Потрібно також враховувати, що відбір органами прокуратури і рекомендація на навчання абітурієнтів до базових ВНЗ є одним із самостійних етапів процедури доступу до служби в прокуратурі загалом;

2) за стадіями службової кар'єри для цієї конкурсної процедури характерні:

а) конкурс на зарахування для проходження підготовчої служби – у нашому випадку це відбір претендентів на стажування (ч. 2 Положення);

б) конкурс щодо призначення на постійну посаду за результатами підготовчої служби, якою у нашому випадку є стажування.

Проходження підготовчої служби – це передумова призначення на постійну публічну службу у багатьох європейських державах (Польща, Фінляндія, ФРН). Її мета полягає у теоретичній та практичній підготовці до належного виконання службових обов'язків, з'ясування професійної придатності претендента. Дуже важлива для такого державного органу, як прокуратура, перевірка ділових і моральних якостей. У більшості країн підготовча служба обов'язкова для кандидатів, які вперше призначаються на публічну службу, що також практикується і в нашій державі. Строки підготовчої служби встановлюються законами і можуть бути чітко визначені або стосуватись максимальної межі. У ФРН, наприклад, підготовча служба в процедурі доступу до публічної містить теоретичну та практичну складові (відповідно 18 та 12 місяців). У багатьох європейських країнах саме з цього розпочинається процедура доступу до посад і прокурорів, і суддів (Іспанія, Польща).

Можна зробити обґрунтований висновок щодо характерності цієї стадії конкурсної процедури (стажування) і для прокуратури України зі строками, передбаченими ст. 46 Закону України «Про прокуратуру» – до одного року.

Після закінчення підготовчої служби, як правило, претенденти на посади складають кваліфікаційний іспит. У нашому ж випадку формою оцінки результатів стажування є їх розгляд атестаційною комісією з можливістю попереднього професійного та психологічного тестування;

3) за юридичними наслідками стажування являє собою конкурс із виникненням права на заняття конкретної посади. Підставою для цього є висновок атестаційної комісії про відповідність посаді;

4) за змістом конкурсної процедури стажування в органах прокуратури як конкурс слід віднести до змішаного, тобто такого, що проводиться на базі документів (про освіту, характеристики) та за результатами іспиту (тестування при відборі на стажування та перед атестацією).

Отже, стажуванню в органах прокуратури властиві у повному обсязі всі ознаки, характерні для конкурсних засад первинного добору на публічну службу. Воно, по суті, є різновидом (формою) випробування.

У трудовому законодавстві України закріплене поняття встановлення випробувального терміну. В разі передбачення такої форми випробування законом воно використовується і при прийнятті на публічну службу, у тому числі й на службу в прокуратуру. Різниця між стажуванням (підготовчою службою) і випробувальним терміном полягає в тому, що перше – це навчання з можливістю перевірки перед призначенням на постійну посаду, а випробувальний строк – вже період безпосередньої роботи на посаді. Проте з можливістю звільнення після його завершення у разі недостатнього професіоналізму, неналежного виконання службових обов'язків чи виявленої відсутності необхідних для працівника прокуратури моральних якостей. В органах прокуратури випробувальний термін певною мірою використовується і зараз, із посиланням на норми трудового права. Однак можливість використання такої форми випробування слід прямо передбачити у Законі України «Про прокуратуру» для осіб, які мають досвід роботи за спеціальністю, або публічної служби.

Таким чином, з огляду на зазначене та з урахуванням вимог Конституції України (п. 12 ч. 1 ст. 92) про те, що організація і діяльність

прокуратури повинна визначатися виключно законами, виникає необхідність більш детального законодавчого врегулювання доступу до служби в органах прокуратури.

З цією метою пропонується вимоги щодо стажування вилучити з чинної редакції ст. 46 Закону України «Про прокуратуру». Натомість окремою статтею, назвавши її «Конкурсні засади та випробування при прийнятті на службу в органи прокуратури», визначити конкурсні засади та можливість випробування при прийнятті на службу. У ч. 1 статті зазначити: «Прийняття на службу в органи прокуратури відбувається на конкурсних засадах. Для осіб, які не мають досвіду роботи за спеціальністю, – у формі стажування строком до одного року (можливо, двох) на умовах строкової трудової угоди. Стажування проводиться з метою перевірки моральних і ділових якостей претендентів, набуття необхідного професійного та практичного досвіду (оскільки йдеться про конкурс, то перевірка свідомо передую підготовці). Порядок стажування визначається Генеральним прокурором України.

Далі статтю викласти у такій редакції:

«При прийнятті на службу в органи прокуратури та установи прокуратури осіб, які мають досвід практичної роботи за спеціальністю, з метою перевірки їхньої відповідності займаній посаді може встановлюватися випробування терміном до шести місяців. Тривалість випробувального терміну визначається за згодою сторін. У процесі проходження служби за таких же умов його може бути скорочено у межах шести місяців.

До випробувального терміну не зараховується період тимчасової непрацездатності й інші періоди, коли випробовувана особа була відсутня на службі з поважних причин.

Підготовча служба у формі стажування та випробувальний термін зараховуються до стажу в органах прокуратури.

Особи, зазначені у частинах першій та другій цієї статті, зараховуються на відповідну посаду без присвоєння класного чину і під час стажування та випробувального терміну виконують покладені на них службові обов'язки».

Сьогодні не існує єдиної думки стосовно того, від якого часу особа, що вперше призначається на посаду в прокуратурі, вва-

жається прийнятою на службу в органи прокуратури – з моменту видання наказу про призначення на посаду чи з моменту прийняття присяги працівника прокуратури. Така сама невизначеність існує і щодо класного чину, оскільки в різних нормативних документах вживається таке юридично значиме поняття, як працівники прокуратури, які мають класний чин. В обох випадках наявний розрив у часі між призначенням на посаду і присвоєнням першого класного чину чи прийняттям присяги. На посаду помічника прокурора та слідчого призначає прокурор обласного рівня, а класний чин за відповідним поданням присвоює Генеральний прокурор України. Відповідно до Положення про порядок прийняття Присяги, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 21 січня 2011 року № 5, її прийняття збігається у часі із врученням погонів першого класного чину.

Водночас у період між виданням наказу про призначення та присвоєння класного чину працівник виконує службові обов'язки, у тому числі процесуальні повноваження – підтримує державне обвинувачення, розслідує кримінальну справу. Якщо, наприклад, у цей період він допустив халатність або вчинив зловживання, його дії кваліфікуватимуться як вчинені службовою особою незалежно від того, чи має він класний чин та чи прийняв присягу.

Відповідно до запропонованої редакції статті Закону України «Про прокуратуру», яка регулюватиме стажування та випробування при прийнятті на службу, особи «під час стажування та випробувального терміну виконують покладені на них службові обов'язки» (так відбувається й нині). Цей фактор і є визначальним у даному випадку при визначенні того, що на службі в органах прокуратури особа перебуває від часу видання наказу про призначення на посаду. Тобто службою в органах прокуратури вважається і час стажування, що його працівник проходить на умовах тимчасової строкової трудової угоди, коли виконання службових обов'язків породжує правові наслідки, і випробувальний термін, коли особа також виконує обов'язки без присвоєння класного чину та прийняття присяги. Необхідності в додатковому унормуванні окресленого питання не вбачається.

Список використаних джерел:

1. Про державну службу: закон України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII (з наступними змінами) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 52. – Ст. 490.
2. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: моногр. / Битяк Ю.П. – Х.: Право, 2005. – 304 с.
3. Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 54.
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV (з наступними змінами): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jurisconsult.net.ua/kodeksi/7-kodeks-administrativnogo-sudochinstva-ukrayini.html>
5. Відомості Верховної Ради України. – 2005. – №№ 35–36. – Ст. 446.
6. Остапчук В. Правовий статус прокурора: сутність і проблеми удосконалення / В. Остапчук // Вісник Академії прокуратури України. – 2007. – № 1. – С. 25–29.
7. Остапчук В. Щодо змісту професіоналізму прокурора / В. Остапчук // Вісник прокуратури. – 2007. – № 3. – Ст. 57–62.
8. Якимчук М. Актуальні проблеми професійної підготовки суддів і прокурорів у аспекті Європейської інтеграції України / М. Якимчук, Б. Лизогуб // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2009. – № 3. – С. 10–14.
9. О прокуратуре Российской Федерации: федеральный закон от 17 января 1992 года № 2202-1: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru/popular/prosec/>
10. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. Тимощука В.П., Школика А.М. – К.: Конус-Ю, 2007. – 735 с.

Володимир ОСТАПЧУК

**ЩОДО СУТНОСТІ І ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ
ЯК СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ ТА ПОРЯДКУ ДОСТУПУ ДО НЕЇ**

Резюме

Розглядаються окремі теоретичні аспекти служби в органах прокуратури, порядок доступу до неї, формуються пропозиції, спрямовані на вдосконалення чинного законодавства.

Владимир ОСТАПЧУК

**О СУТИ И ПРАВОВЫХ АСПЕКТАХ СЛУЖБЫ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРЫ
КАК СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОЙ ПУБЛИЧНОЙ СЛУЖБЫ И ПОРЯДКЕ ДОСТУПА К НЕЙ**

Резюме

Рассматриваются отдельные теоретические аспекты службы в органах прокуратуры, порядок доступа к ней, формируются предложения, направленные на усовершенствование действующего законодательства.

Volodymyr OSTAPCHUK

**ESSENCE AND LEGAL ASPECTS OF SERVICE IN PROSECUTOR'S OFFICE
AS A SPECIAL PUBLIC SERVICE AND PROCEDURE OF APPOINTMENT**

Summary

Separate theoretical aspects of service in prosecutor's office as well as procedure of appointment are considered in the article. The suggestions of improving current legislation are formed and presented.